

Deze web-magazine is een samenraapsel van binnen gekomen berichten, gein en ongein de Koninklijke Marine, Koopvaardij, Visserij en Binnenvaart aangaande over het heden en verleden.

“ Redactie ten Anker “

Abeelstraat 96
3329 AG Dordrecht
06-25160899
tenanker@kpnmail.nl
NL98 INGB 0002 4713 68

“ ten Anker “

Deze extra toevoeging van het web-magazine fungeert als verlengstuk en is onafscheidelijk verbonden aan de website: <https://www.tenanker.com> en conformeert zich aan de regelgeving zoals daar is vermeld.

Er zijn altijd wel mensen die met mijn werk aan de haal gaan. Aan de ene kant is dat een teken dat ik het goed heb neergezet, maar ik sta niet toe lukraak te kopiëren voor andere dan puur privé doeleinden zonder daar schriftelijke toestemming voor te vragen.

Extra Editie - 4e jaargang 28 september 2021

De Lange Jaap

**Actie plan “ten Anker”
.....lees pagina 2**

Deze extra editie gaat over het wel en wee van ONZE Lange Jaap, de vuurtoren waar alle Marine mannen herinneringen aan hebben.....

Ervaringen....

Bijna iedere (oud) marineman en andere zeevarenden kunnen wel een verhaal opdiepen uit het geheugen betreffende de Lange Jaap en allen zullen waarschijnlijk uitkomen op één en de zelfde conclusie, n.l. dat deze vuurtoren heel, héél veel impact heeft gehad op ons zeemansleven en het thuisfront.

Bij het naar zee gaan passeerden we altijd aan BB zijde onze Lange Jaap en vaak gingen dan de gedachten met gemengde gevoelens door ons hoofd.

Enerzijds als afscheid van onze vertrouwde haven, anderzijds naar het avontuur wat deze reis weer voor ieder in petto zou hebben. We keken op naar dat lange, hoge, rode gevaarte die ons straks weer veilig de weg naar huis moest wijzen....

Dagen, weken of maanden later stond je aan dek met een strootje in je mond, of op de brug te turen naar dat bekende licht, de vier licht bundels die voorbij schitterden en stond je de tijd te tellen tot de volgende serie schitteringen voorbij kwam..... Ja, dat is hem de **Lange Jaap....**

Al mijmerend gierden onze gedachten door ons hoofd, gingen weer snel naar het avontuur dat is gepasseerd gedurende deze reis, die nu bijna ten einde is gekomen, en maakten plaats voor gedachten aan huis, aan familie, vrouw en kinderen of aan je vriendinnetje, en de verlangens naar een knuffel, naar het thuisfront, kregen de overhand.

Deze gevoelens maakt(e) de "**Lange Jaap**" los ! **We zijn weer thuis....**

Benedendeks werd alles in gereedheid gebracht om straks van boord te mogen gaan, vuile pendecken en zweetsokken onder in de weekendtas stoppend, souvenirs erbij, kleding aan inspectie onderworpen en dan naar huis, even ontspannen, je hoofd leeg maken en weer klaarstomen voor de volgende trip....., maar eerst nog even richting de Moormanbrug en Station, eerst nog even door de controle (steekproefsgewijs) van de Douane, MBK en de streng optredende MP.

Deze gevoelens en emoties dreigen nu teloor te gaan....!

Abonnees het is nu tijd om de spreekwoordelijke riem onder het hart te steken....

Actieplan....

- Optie één : Stuur een willekeurig ansichtkaart of een briefje naar de Rijswaterstaat voor behoud van de Lange Jaap

-

**Adres: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Postbus 20901
2500 EX Den Haag**

Gewoon ter ondersteuning, gewoon even laten weten dat de **Lange Jaap** een gemeengoed is geworden van duizenden mannen en vrouwen die door deze Lange Jaap weer veilig de thuishaven wisten te vinden...

Kunnen wij als abonnees van "ten Anker" deze kleine geste opbrengen ?....

Het meest zinvolle uw steunbetuiging te profileren is denk ik met een ansichtkaartje.

De redactie....

Verbazingwekkend lees ik in de media de slechte staat van onze Lange Jaap..., voor de redactie was het wel geen nieuws, maar toch kwam het weer even binnen...
(zie artikel uit de *Telegraaf* van *26 maart 2019* en lees ten Anker van *9 juli 2021*)

****Als ik Lange Jaap ziet, de ben ik pas thuis****

Restauratie vuurtoren doet Huisduinen deugd

DEN HELDER •

Tientallen jaren stond hij te verpieteren, maar nu is er licht aan het eind van de tunnel. Rijksmonument vuurtoren Lange Jaap bij Den Helder wordt opgeknapt, bevestigt eigenaar Rijkswaterstaat. Hoewel zijn functie nagenoeg overbodig is, is het meer dan 63 meter hoge rode gevaarte nog van levensbelang voor de kustplaats. „Als ik Lange Jaap zie ben ik pas echt thuis.”

Haar ogen beginnen te glimmen als ze het over Lange Jaap heeft, alsof

het over de liefde van haar leven gaat. Manouk van Deutekom vindt Den Helder en het naburige Huisduinen waar vandaan Lange Jaap sinds april 1887 de omgeving verlicht sowieso de prachtigste plek op aarde. „Als je vanaf Schagen aan komt rijden, kun je hem bij Helder weer al zien”, zegt de 29-jarige medewerkster van citymarketing Den Helder. „Pas als ik Lange Jaap zie ben ik thuis.”

Als afgestudeerd cultureel erfgoed-professional heeft Van Deutekom een bovenmatige kennis van en interesse in alles dat tastbaar een geschiedkundige waarde heeft. Maar Lange Jaap is een geval apart. „Het is een grote droom om Lange Jaap te beklimmen”, zegt ze, „Door de slechte staat is hij al bijna twee decennia dicht voor publiek. Vroeger gingen scholen nog weleens op excursie, de toren in. Maar dat mag allang niet meer van Rijkswaterstaat.”

Lange Jaap is met 63,45 meter de hoogste nog werkende vuurtoren van Europa. Hij moet qua lengte alleen een betonnen exemplaar op de Maasvlakte voor zich dulden. Maar daarvan doofden in 2008 voorgoed de lichten.

Voor Den Helder en Huisduinen is de vuurtoren het icoon van de bevolking. Het is een van de oudste overblijfselen van de omgeving. Samen met Fort Kijkduin, de militaire stelling van

Den Helder en natuurlijk de aanwezigheid van de marine. „Maar verder hebben we hier niet zoveel dat zo oud is. Den Helder is in de Tweede Wereldoorlog behoorlijk plat gebombardeerd”, zegt Van Deutekom. De Duitsers schilderden hem in camouflagekleuren en doofden de lichten, ze hielden die hoek liever donker. „Het is eigenlijk een wonder dat hij nog staat.”

Lange Jaap is er niet best aan toe, beschrijft voorvechter voor het onderhoud Jan Roelofsen. Hij belde vier jaar lang Rijkswaterstaat plat dat er toch echt wat aan de erbarmelijke staat van de vuurtoren gedaan moest worden. „Aan de buitenkant roesten de gietijzeren platen.’ Dat komt door het gebruik mm een ijzerhoudende kit. Aan de binnenkant zijn er platen gescheurd.” De

Huisduiner hoopt dat na herstel de vuurtoren weer beperkt toegankelijk is voor publiek. „Al is het maar in de weekeinden.”

Bron: de Telegraaf 26 maart 2019

Foto Bron : <http://stadshersteldenhelder.nl/objecten/huisduinen/vuurtoren-lange-jaap/>

Wikipedia

Historie

Al lang voor de Lange Jaap stonden in dezelfde buurt bij Kijkduin vuurtorens of bakens. Nog voor de bouw van het fort, stond er een toren met een licht dat opgewekt werd door hout en kolen te stoken. In 1822 werd er een door Jan Valk ontworpen, nieuwe ronde, stenen toren van circa zesenvestig meter hoog gebouwd, midden op het inmiddels opgetrokken Fort Kijkduin, hetgeen op zich al een relatief hoge locatie was. Aanvankelijk bestond de verlichting uit zesentwintig olielampen met holle [spiegels](#) als [reflectoren](#), dit licht was zichtbaar tot op ongeveer tien kilometer afstand. In 1853 werden de olielampen van deze oude toren vervangen door een ander type lamp met lenzenstelsel in plaats van reflectoren.

De huidige zestienzijdige toren is geheel opgetrokken uit [gietijzeren](#) platen die met een opstaande rand aan elkaar geschroefd zijn, waardoor de vuurtoren erg zwaar is (506.100 kg gietijzer). De ontwerper van de vuurtoren was [Quirinus Harder](#), voormalig hoofdconstructeur van de bouwkundige dienst van het [Loodswezen](#). De toren werd gebouwd door de firma Penn & Bauduin.

Tijdens de [Tweede Wereldoorlog](#) werd de vuurtoren in [camouflage](#)kleuren geschilderd. In 1979 werd er een radarinstallatie op de vuurtoren geïnstalleerd.

In 1992 werd de kap van de vuurtoren vervangen door een nieuw exemplaar. De oude koepel is te vinden op de voormalige rijkswerf [Willemsoord](#) te Den Helder. Sinds 1998 is de Lange Jaap gesloten voor publiek vanwege breuken in de gietijzeren vloeren.

In 2015 waaide tijdens een storm de radarinstallatie van de toren, hierdoor was er tijdelijk geen radardekking in het [Schulpengat](#).

In september 2021 bleek dat er grote scheuren in de wanden van de toren waren ontstaan. Wegens instortingsgevaar werd de omgeving van de 'Lange Jaap' afgesloten.

Het licht van de Lange Jaap

Het nieuwe lenzenstelsel wordt in gebruik genomen (1949)

Bij de bouw in 1877 werd een [Argandse lamp](#) geplaatst met stilstaande lenzen. In 1903 kwam daar een draaiend lenzenstelsel voor in de plaats dat in een ronde bak met [kwik](#) dreef. Zo'n kwikbad maakt het mogelijk het lenzenstelsel met relatief weinig kracht door een uurwerkachtige constructie aan te drijven, maar kan ook zorgen voor problemen met rondspattend kwik als de top van de toren door harde wind heen en weer beweegt.

Dit eerste lenzenstelsel uit 1903 van de Lange Jaap had een [schitterlicht](#) met twee schitteringen in tien seconden dat op ongeveer zesendertig kilometer nog te zien was. In 1912 werd er een sterkere lamp geplaatst en in 1924 een nog sterker elektrisch licht.

Tijdens de [Tweede Wereldoorlog](#) werd in 1940 het toenmalige licht door Duitse mariniers geheel verwoest, waarna de vuurtoren vijf jaar buiten gebruik bleef. Nadat er in 1945 eerst een noodverlichting was geplaatst kon in 1949 een nieuw lenzenstelsel in gebruik worden genomen met vier schitteringen in twintig seconden. Halverwege de jaren zestig is het kwiklager

vervangen door een groot [kogellager](#). Tegenwoordig is de Lange Jaap op vierenvijftig kilometer afstand te zien.

Bron: [https://nl.wikipedia.org/wiki/Kijkduin_\(vuurtoren\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Kijkduin_(vuurtoren))

De plaats waar de vuurtoren aan de Noordzeekust ten Westen van Den Helder staat opgesteld, wordt in de zgn. Lichtenlijst van het Loodswezen aangeduid met "Kijkduin", de naam van het fort ten Zuiden van het oude vissersplaatsje Huisduinen, thans deel van de Gemeente Den Helder.

Wel verklaarbaar, want in of op dat fort had al sedert 1822 een stenen vuurtoren gestaan. Deze is in 1875 afgebroken en hoewel de huidige daar 600 m vandaan ligt, heeft men de historische naam gehandhaafd.

En om de spraakverwarring nog groter te maken: bij de plaatselijke bevolking staat de slanke hoge toren (de hoogste vuurtoren van Nederland) algemeen bekend als de Lange Jaap.

Die statige slankheid is rechtstreeks het gevolg van de toepassing van gietijzer als bouw materiaal. Want de muurdikte van een gemetselde stenen toren is al gauw een meter, een groot verschil met de hooguit 3 cm plaatdikte van een gietijzeren vuurtoren.

In de hierna volgende beschrijving zal worden getracht de onbevangen buitenstaander een indruk te geven van het hoe en waarom van deze eigenaardige bouwwijze, gezien in het licht van de toentertijd heersende omstandigheden.

Ongeveer de helft van alle vuurtorens die in de tweede helft van de 19de eeuw langs onze Noordzeekust zijn opgericht, zijn gemaakt van gietijzer en ook de toren bij Den Helder behoort daar dus toe. Aan de buitenkant zie je dat er niet van af, maar van binnen bekeken valt het dadelijk op dat zowel de buitenmuur — bij een vuurtoren noemen we dat meestal de schacht — als de holle middenkolom (de "kuip") van onder tot boven zijn opgebouwd uit ijzeren platen die door middel van aangegoten flenzen en met behulp van moerbouten tegen en op elkaar zijn vastgeschroefd, zie afb. 1.

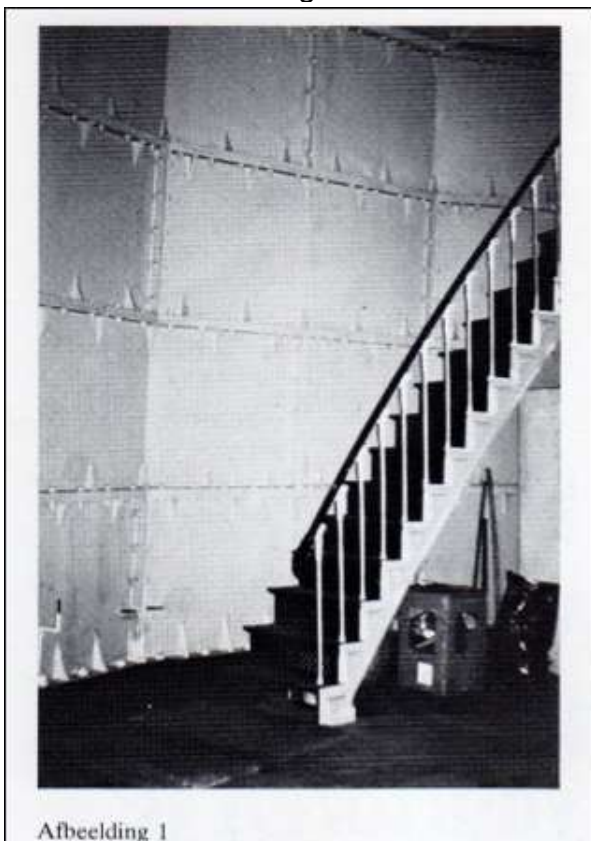
Nu is gietijzer als bouw materiaal de laatste 200 jaar veelvuldig toegepast in de vorm van kolommen, consoles, balken, ramen, wenteltrappen — om maar iets te noemen — maar de toepassing in de vorm van plaatvormige segmenten voor een compleet gebouw is volstrekt uniek en het wekt nog steeds de verbazing in de kringen van bouwkundigen en architecten. Zodra we ons echter wat meer gaan verdiepen in de tijdsomstandigheden waaronder de oprichting van al die ijzeren vuurtorens heeft plaatsgehad— 12 voor onze kust en dan nog eens

18 voor de kustverlichting van het voormalig Ned. Indië - dan wordt de keuze van deze bouwwijze toch wel begrijpelijk.

De kustverlichting dient ter beveiliging van de scheepvaart en gezien het algemeen landsbelang is de verzorging sedert het begin van de 19de eeuw toevertrouwd aan de Marine, in het bijzonder aan het daaronder ressorterende Loodswezen. Ook op de gedenkplaat boven de toegangsdeur (afb. 2) komt dit tot uiting. De tekst daarvan luidt namelijk:

ONDER DE REGERING VAN **WILLEM III**
KONING DER NEDERLANDEN
ENZ. ENZ. ENZ. TIJDENS HET BESTUUR VAN DEN
MINISTER VAN MARINE
W. F. VAN ERP TAALMAN KIP
VOOR VAST LICHT EERSTE GROOTTE
1877

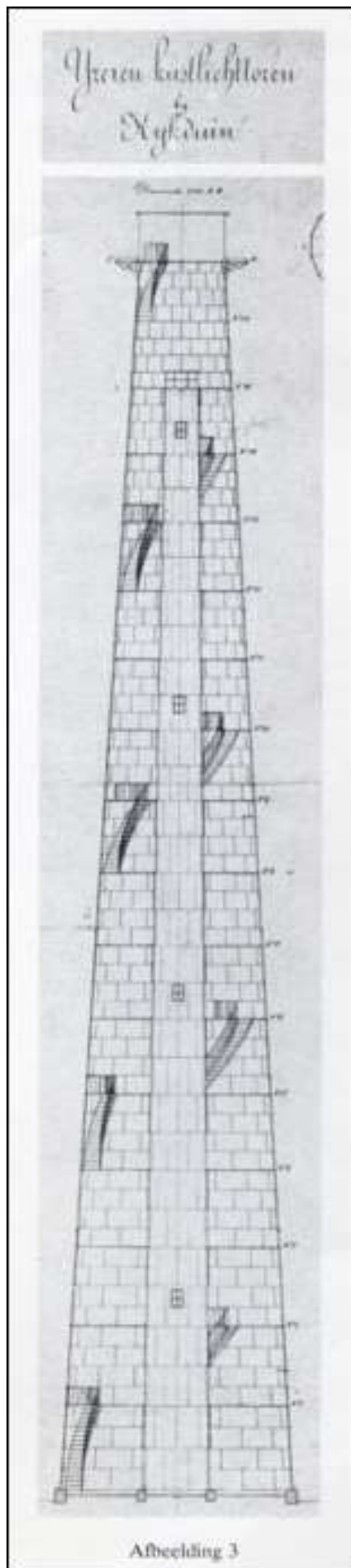
Dat jaartal heeft dan betrekking op het bouwjaar van de toren zelf; na het plaatsen van de lantaren en de algemene afwerking kon het licht op 1 april 1878 worden ontstoken. Het Loodswezen heeft van oudsher beschikt over een Bouwkundige Dienst en het ligt voor de hand dat de tekenaars vertrouwd waren met de scheepsbouwkundige sfeer, m.a.w. dat zij bij hun ontwerpen eerder dachten aan ijzer dan aan baksteen. Ook bij de ontwerper van de Helderse toren, een zekere Q. Harder die bijna 30 jaar hoofdconstructeur bij deze dienst is geweest en die de meeste van onze gietijzeren vuurtorens op zijn naam heeft staan, was dit duidelijk het geval. Daar komt nog bij dat de lichttoestellen bij een Engelse firma werden besteld - Chance Brothers & Co te Birmingham — en dat Harder daar vaak naar toe is geweest om de apparatuur te keuren. Daar er al eerder in Engeland gietijzeren vuurtorens werden gebouwd, ligt de veronderstelling voor de hand dat hij de constructie daar heeft bekeken en gezien de vele voordelen navolgenswaard heeft bevonden.

Afbeelding 1

Afbeelding 2

De eerste in Engeland gegoten vuurtoren is in 1842 door Alexander Gordon ontworpen voor de kustverlichting van Jamaica. Ook deze toren verkeert thans nog in uitstekende staat van dienst.

Zowel genoemde ontwerper als de fabrikant, Penn & Bauduin te Dordrecht, zijn op een tweede gedenkplaat op de zijkant van de toren vermeld:

Ontworpen door
Q. Harder bouwkundige bij de
 Dienst der Verlichting enz.
 vervaardigd door
Penn & Bauduin
 Dordrecht
 1877

Voordelen van gietijzer.....

Van de voordelen in vergelijking met een bakstenen toren (waarvan we overigens ook fraaie voorbeelden hebben zoals die bij Haamstede, Egmond aan Zee of de beroemde Brandaris) noemen we er een paar die in die periode extra zwaar telden:

- de bouwtijd, d.w.z. het gieten van de onderdelen door de gieterij, het transport en de montage vergde hooguit een jaar in plaats van ongeveer drie jaar voor een stenen toren. De scheepvaart nam in de loop van de vorige eeuw enorm toe en men had dus haast;
- de kosten waren slechts ongeveer een derde van die van een stenen toren. Men had er in korte tijd veel nodig en een Hollander is nu eenmaal spreekwoordelijk zuinig;
- het gewicht is aanzienlijk minder dan dat van een stenen toren, zodat ook aan de fundatie minder hoge eisen behoeften te worden gesteld. Overigens hangt dit natuurlijk ook af van de plaatselijke bodemgesteldheid, want blijkens het bouwbestek heeft men het in dit geval toch maar nodig geacht de fundatie te onderheien met 249 palen!

Voor diegenen die zich afvragen waarom de schacht en de kuip niet van plaatijzer zijn geklonken of gelast -waarbij men al die flenzen en bouten zou kunnen missen en dus nog veel lichter zou uitkomen — hebben wij het antwoord al klaar: gewalst plaatijzer was in die tijd nog niet zo ruim beschikbaar en bovendien is gietijzer veel beter bestand tegen de corrosieve zee-atmosfeer waardoor minder onderhoud nodig is. En dan is er nog een voordeel waar men bij een gebouw niet zo gauw aan denkt: je kunt de toren geheel of gedeeltelijk demonteren en aldus naar een andere plaats overbrengen. In feite is dat bijvoorbeeld in 1909 met de buitentoren van IJmuiden (het lage licht) gebeurd: de bovenste 10 m (twee etages met de lantaren) zijn toen eenvoudig losgeschroefd en naar Vlieland overgebracht. Op de aldus verlaagde buitentoren van IJmuiden werd een nieuwe lantaren geplaatst.

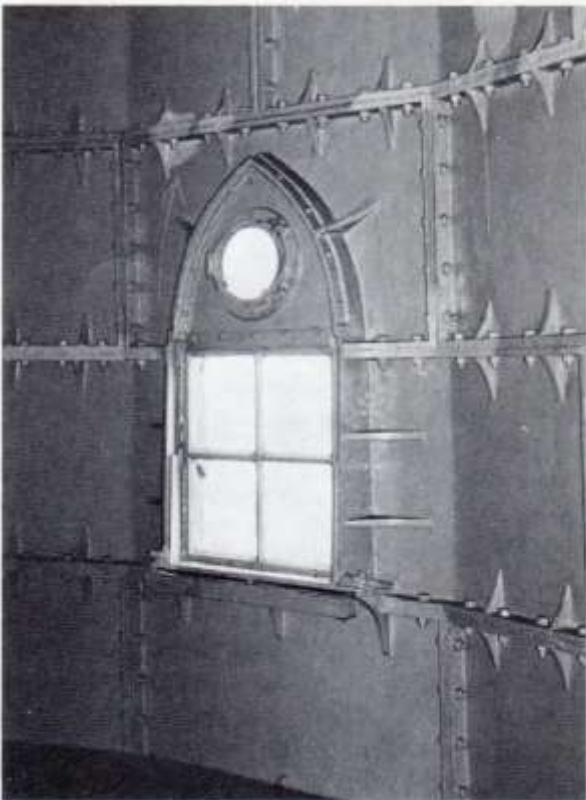
Constructie

De vuurtoren van Den Helder is eigenlijk een éénpersoons flatgebouw van 17 verdiepingen, maar dan - afgezien van de fundatie en de betimmering van het bovenste dienstvertrek - geheel van gietijzer. De plattegrond is 16-kantig en de schacht bestaat uit 68 ringen of lagen van elk 16 segmenten met een hoogte die varieert van 75 tot 95 cm.

In navolging van de bouw in steen heeft men over de gehele hoogte zorgvuldig het zgn. halfsteens verband aangehouden waarbij de verticale voegen bij elke volgende laag verspringen ten opzichte van de vorige.

Op de *afbeeldingen J, 3 en 4* is dat duidelijk te zien; *afb. 3* toont de verticale doorsnede zoals deze op de originele bestektekening was aangegeven.

Voor de gieterij betekende dat evenwel een niet geringe complicatie, want elke ring bestaat dan immers of uitsluitend uit vlakke platen die op de torenhoeken aan elkaar zijn gebout, of uit boekplaten die halverwege het schachtvlak zijn gekoppeld. Ook al weet men niets van gieterijtechniek kan men gemakkelijk inzien dat het een knap stukje van passen en meten is om bijvoorbeeld de 1088 platen van de schacht, alle bovendien nog aangepast aan het conisch verloop van de toren en aan de plaatsing van de vensters ,tot een strak geheel te laten aansluiten.

In de bestekken werd dan ook steeds de bepaling opgenomen dat de segmenten per etage, dus vier lagen van 16 segmenten aan de fabriek moesten worden voor gemonteerd om door een controleur van het Loodswezen vóór de verzending te kunnen worden gekeurd.

De afbeelding toont enkele details van de flensboutverbinding, respectievelijk van de vloerplaten met de schacht, van de vloerplaten onderling en van de schachtsegmenten. De afstand tussen de bouten is ongeveer 18 cm en men ziet dan ook in een oogopslag dat daar vele duizenden van zijn nodig geweest! De voegen werden gedicht met ijzercement, een speciaal mengsel van kalkmortel en ijzervijsel waarmee een duurzame en waterdichte aansluiting van de platen werd verkregen. Daar was 6000 kg mee gemoeid, maar er is dan ook na die 100 jaar nog geen sprake van lekkage. Zoals de doorsnedetekening (*afb. 3*) laat zien, heeft de kuip de vorm van een naar boven toe smaller wordende koker die eveneens geheel uit gietijzeren segmenten is

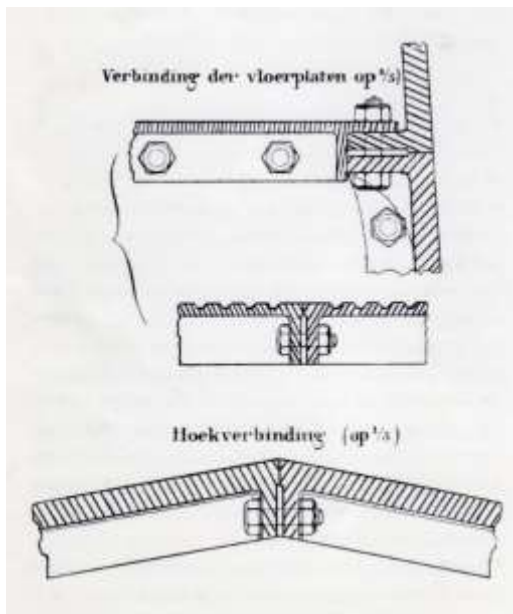
opgebouwd. De plattegrond is echter rond; de omtrek is in 8 platen verdeeld, thans echter 2 lagen per etage en wederom gestapeld in halfsteens verband. De kuipplaten zijn dus van een geheel ander type dan de schachtplaten en ook dat moet veel van het vakmanschap bij de gieterij hebben gevergd.

De 16 vloeren vormen een ware legpuzzel. Aan de buitenomtrek vinden ze aansluiting aan de 16-kantige schacht, maar aan de binnenomtrek steunen ze op de flenzen van de ronde kuip. Weliswaar zijn de vloersegmenten volgens een identiek patroon samengevoegd, maar de afmetingen zijn voor elke etage verschillend omdat de toren naar boven toe immers smaller wordt. *Afbeelding 6* geeft een indruk van de listige vloerconstructie, gezien van de onderkant. De platen zijn ook nog voorzien van versterkingsribben en mede door de gekoppelde flenzen is de vloer aldus "zelfdragend" en heeft geen extra onderslagbalken nodig.

Het oog wil ook wat

Voor kunstkenners is het aardig om te zien dat de bouwtechnische constructeur die toch allereerst de zuiver technische taak kreeg toebedeeld om een lichtbron van bepaalde sterkte (hier dus agn. van de "eerste grootte") op een bepaalde hoogte te plaatsen, niettemin aandacht heeft besteed aan het architectonische aspect naar de toen geldende smaak.

De toegangsdeur (*afb. 7*) en de vensters (*afb. 8*) zijn gotisch van vorm; grappig is dat de degelijke Marine het praktische aspect toch heeft laten voorgaan. Bij de vensters die het meest van regen en storm hadden te lijden, heeft men naderhand het tuimelraam vastgezet en de ornamentale glasruit in het gotische bovengedeelte vervangen door een patrijspoot (*afb. 4*). Ook de gietijzeren wenteltrap (*afb. 9*) is sierlijk uitgevoerd, maar het is natuurlijk wel de vraag of dit de taak van de torenwachter die minstens een maal per dag (of nacht) de 264 treden op en af moest, zal hebben verlicht.

Daar de giettechniek een grote vrijheid van vormgeving biedt en in het bijzonder gietijzer zich voortreffelijk leent voor ornamentale doeleinden, spreekt men met betrekking tot die periode wel van "gietijzer-architectuur". De torens van Scheveningen en van Umuïden geven daarvan ook fraaie voorbeelden te zien.

Een paar cijfers

Het metaalbedrijf Penn & Bauduin is in 1843 opgericht. De gieterij dateert van 1846 en uit de nog bewaard gebleven geschriften blijkt dat reeds in het daaropvolgende jaar opdrachten voor de

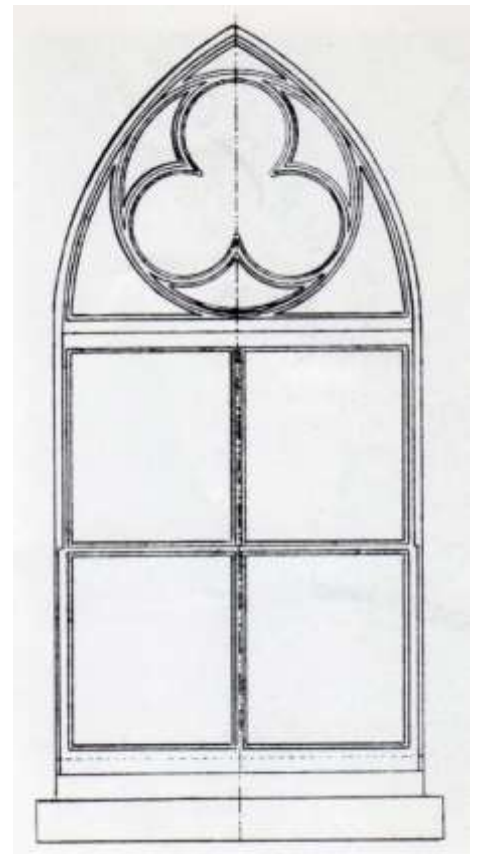
Marine werden uitgevoerd. Die relatie is ruim een eeuw blijven bestaan en in de boeken wordt dan ook veelvuldig melding gemaakt van werkzaamheden voor de Kustverlichting en het Loodswezen.

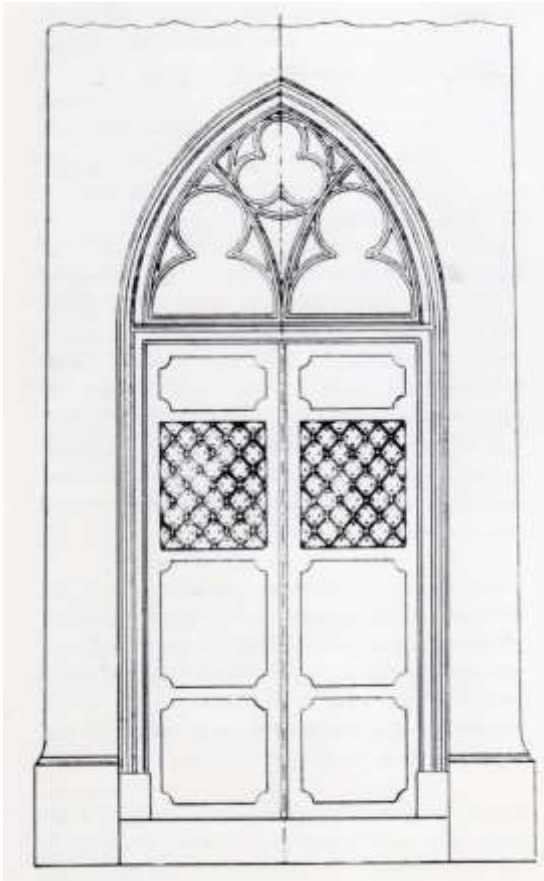
Penn & Bauduin heeft behalve de toren van Den Helder ook nog de hoge en de lage vuurtoren te Hoek van

Holland gemaakt (resp. in 1893 en 1899, tengevolge van het Maasvlakteproject buiten gebruik gesteld in 1974 resp. 1967) en in de periode van 1881 tot 1888 ook nog 4 voor Ned. Indië. Daarnaast nog talloze boeien, havenen oeverlichten langs de Noord- en Zuiderzee.

De platen van de schacht wogen in totaal 352.500 kg, die van de kuip 66.700 kg, van de vloeren 73.500 kg. Alleen al de wenteltrap heeft een gewicht van 11.100 kg en inclusief alle andere delen zoals de toegangsdeur, de vensters, balustrade e.d. was er met de hele levering 506.100 kg gietijzer gemoeid.

Om alles aan elkaar te schroeven waren 21.446 moerbouten nodig. Daar voor elke bout 2 gaten moeten worden geboord en we de fundatiebouten, de oogbouten aan de buitenkant van de schacht (ten gerieve van het schilderwerk), de bouten voor de montage van de lantaren e.d. nog niet eens hebben meegeteld, is het zeker niet

overdreven het aantal te boren gaten op meer dan 43.000 te schatten. Het was dus wel zaak voor de gieterij de samenstelling van het ijzer zodanig te kiezen dat het materiaal goed bewerkbaar was. Van elke toren moest altijd een koperen model op schaal 1 : 40 worden bijgeleverd en de fabriek had daar *f* 300,— voor uitgetrokken. Het is op het ogenblik in het bezit van het Rijksmuseum te Amsterdam.

De kosten

In het "Berekeningenboek 1873-1875" van de niet zo lang geleden opgeheven gieterij van Penn & Bauduin is de in fraai schoonschrift gestelde en 15 december 1875 gedateerde kostenberekening te vinden van een "IJzeren lichtopstand of Kustlichttoren te Kijkduin". De gietstukken zijn in de loop van 1877 aangevoerd blijkens een in het kasboek vermelde post: 26 april 1877, vrachtkosten van het transport per schip "Eendragt" van 2 verdiepingen vuurtoren naar Den Helder a *f* 160,— (dat moet dan ca. 60 ton zijn geweest). Na algehele montage, betimmering, verwerk enz. is door een andere leverancier de lantaren geplaatst en zo kon op 1 april 1878 het licht worden ontstoken. De offerte beliep (dus zonder fundatie en lantaren) *f* 71.200,- en het is aardig zo niet

leerzaam enkele posten uit de calculatie te lichten.

Voor de fabricage in de gieterij, dus inclusief het boren van al die gaten, de voormontage en het klaar maken voor het transport, werden 4000 mandagen uitgetrokken a *f* 2,— per dag. De montage werd als gebruikelijk hoger gekwalificeerd, want daarvoor werden 1300 mandagen berekend tegen een dagloon van *f* 3,-.

Het gietijzer werd gewaardeerd op *f* 6,82 per 100 kg, ook voor die tijd uitzonderlijk laag. Op de netto kosten was 10% winst en 3,5% onkosten gezet, alsmede merkwaardig genoeg nog eens 10% voor "diverse uitgaven". Vermoedelijk was daar de overhead in begrepen.

Ook als we rekening houden met de aanzienlijke waardedaling van het geld in de afgelopen 100 jaar, zijn sommige bedragen, vooral die overwegend uit loon bestaan, verbazingwekkend laag. De specificatie is erg primitief en er kan geen beeld uit worden verkregen van wat we tegenwoordig de toegevoegde waarde noemen. Dat is erg jammer want er zijn nergens meer gegevens te vinden over de gevolgde fabricagemethoden, dus over de wijze van model maken (voor elk gietstuk van bepaalde vorm en afmetingen moet eerst een houten model worden gemaakt, in dit geval dus enige honderden!), de vorm- en smelttechniek, de nabewerking e.d. Een wat nauwkeuriger calculatie had daarop enig licht kunnen werpen en wie weet hadden de tegenwoordige constructeurs en gieters nog iets kunnen leren van de werkwijzen die zo'n uitzonderlijk resultaat hebben opgeleverd.

In de literatuur over vuurtorens wordt over de toepassing van gietijzer als bouw materiaal meestal niets of hoogstens slechts terloops melding gemaakt. Schrijver dezes heeft in drie vervolgartikelen in het maandschrift "De Gieterij" een overzicht gegeven van de historische achtergrond, de constructie en de omvang van de Nederlandse productie van gietijzeren vuurto-

rens in de 19de eeuw, namelijk in de nummers mei en december 1975 en juli 1976. Alle geraadpleegde bronnen zijn daarbij vermeld.

Verder heeft mej. drs. L. Crommelin in 1975 een scriptie opgesteld over de historie en de architectuur van onze overwegend in de 19de eeuw gebouwde vuurtorens in het algemeen. Het is de bedoeling, mede ten geleide van de tentoonstelling over de vuurtorenbouw die eind 1978 en begin 1979 in het Rijksmuseum te Amsterdam zal worden gehouden, de resultaten van beide studies in boekvorm te doen verschijnen.

Diegenen die een bredere belangstelling hebben dan alleen voor de Nederlandse vuurtorenbouw, kan de volgende recente uitgave van harte worden aanbevolen: Douglas B. Hague and Rosemary Christie: Lighthouses, their Architecture, History and Archaeology. Gomer Press, Llandysul, Dyfed, SA44 4BQ, U.K., 1975.

Maart 1978

H. van Suchtelen

Ingevlogen post....

Lange Jaap nu zelf in nood

Deze prachtige vuurtoren uit 1877 staat op omvallen. Er zitten scheuren in de naden van de gietijzeren vuurtoren.

Het is ondenkbaar lange jaap wegens slecht onderhoud te offeren. Mensen uit Huisduinen en Den Helder komen in actie.

Wij als ex marine mensen hebben allemaal een band met Lange Jaap. Het is niet alleen een begrip maar Lange Jaap stond en staat ook voor gevoel en emotie.

Wanneer we na een reis terug gingen naar Holland en we voeren langs Lange Jaap dan waren we weer thuis. Een kustlijn zonder Lange Jaap kan en mag niet.

Laten we de actie van de mensen in Huisduinen en Den Helder steunen, we zijn met duizenden dat maakt ons sterk!

In 1988 kreeg Lange Jaap de status van rijksmonument dat schept verplichtingen.

Google de actievoerders en laten we massaal onze steun uitbrengen.

Met dank,
Bert Rus

de Lange Jaap, wat betekent hij voor u?

Vuurtoren Lange Jaap is onlosmakelijk verbonden met Den Helder. De Lange Jaap is van ons. Maar wat betekent de vuurtoren voor u? De redactie van de Helderse Courant wil het graag weten. Zijn uw trouwfoto's er gemaakt, is het inderdaad dat baken dat u ziet als u na een vakantie weer naar huis rijdt? Of naar huis vaart? Viel u als kind lekker in slaap bij het geruststellende schijnsel van 'onze Jaap'? Er zijn vast genoeg verhalen te vertellen over de toren. De redactie ontvangt ze graag. Mail ze naar: redactie.hc@nhd.nl

Reacties uit de media.....

VUURTOREN 'Ambassadeur' van kustdorp is razend

'Ik denk echt dat de paniek groot is'

Huisduinen is landelijk nieuws. Daar is Jan Roelofsen, als officieel ambassadeur van het kustdorp, normaal gesproken blij mee. Maar nu niet. Dat de Lange Jaap dreigt in te storten maakt hem ronduit woedend.

Marten Visser
m.visser@mediahuis.nl

Huisduinen

De stoom komt hem nog net niet uit de oren, deze woensdagmorgen. De altijd zo correcte Jan

Roelofsen, ras-Huisduiner, oudraadslid, oud-VVV-directeur, houdt zich niet in. „Ik ben razend. Echt waar. Ik kon er vannacht niet van slapen. Mijn vuurtoren, onze vuurtoren, die dreigt in te storten? Dat is een ramp. Ik heb 't altijd netjes gedaan, maar als ze mij dan als Jan met de korte achternaam gaan behandelen, dan ben ik er klaar mee.” Met 'ze' doelt hij op de mensen van Rijkswaterstaat, als eigenaar verantwoordelijk voor het onderhoud aan

Jan Dop (links) en Jan Roelofsen strijden voor het behoud van de Lange Jaap

HERO REEMERUSE

de vuurtoren. Al jaren zit Roelofsen ze achter de broek. 'Doe iets aan die toren, de scheuren zitten er in'. Jarenlang gebeurt er niks. „Vorige week had ik nog een gesprek met ze. Hier in Nogal Wiedus. Hoe staat het er voor? De scheuren worden wat heftiger, zeiden ze. Er zou een persberichtje over komen. Verder niks. Krijg je een paar dagen later ineens het bericht dat de vuurtoren op omvallen staat. En dat wisten ze toen nog niet?” Woordvoerder Casper van Meurs van Rijkswaterstaat noemt het 'een bijzonder ongelukkig toeval'. „Toen speelde er een onderzoek naar lekkages in de toren. Pas een aantal dagen later hebben de onderzoekers ons op de hoogte gebracht van de scheuren in de wand. Dat wisten we toen dus nog niet.”

Jaarlijks bezig „Overigens is het niet correct als mensen zeggen dat we het onderhoud niet goed doen. We zijn echt jaarlijks bezig.” Jan Dop, voorzitter van Huisduiner Belang, is iets kalmer dan Roelofsen. Maar ook hij schrikt zich rot als hij terugkomt van vakantie.

'Krijg je een paar dagen later ineens het bericht dat de vuurtoren op **omvallen** staat. En dat wisten ze niet eerder?'

„Toen ik uit het vliegtuig kwam, zette ik de telefoon aan en kreeg ik allemaal berichtjes. Het is niet waar, dacht ik eerst. Maar wel dus.” Neem het maar serieus, dat omvalrisico van de Lange Jaap, zegt Dop. „Ik denk echt dat de paniek groot is.” Hij laat een foto op zijn telefoon zien. „Die maakte ik op 21 juni. Kijk eens: zes auto's bij de vuurtoren, mannen met oranje hesjes. Toen was er al wat loos denk ik.” Mannen met zo'n zelfde hesje aan maken woensdag met hekken een grote cirkel rondom de 63 meter hoge vuurtoren. Om er zeker van te zijn, dat mocht de toren omvallen, niemand geraakt wordt door de brokstukken. Tine van de Wint zit veilig in haar huisje aan de rand van Huisduinen, het staat ver genoeg van de toren af. Toch heeft ze slecht geslapen van het nieuws. „Dit is werelderfgoed. Ik woon hier al vijftig jaar. Ik kijk elke dag even naar die toren, hij staat tenslotte in mijn achtertuin.” Ze weet nog hoe haar vader de Lange Jaap als bakken zag, als hij na een lange reis met een marineschip terugkeerde in de thuishaven. „Als hij dan de Lange Jaap zag, dan huilde hij. Die toren mag niet verdwijnen.”

Container Zou het komen door al die apparatuur die er in de loop van de jaren op en in de toren is gezet? Vraagt Cees Schoemaker zich af. „Er heeft zelfs wel eens een container op gestaan. Het zijn toch windvangsers. En die toren gaat wel een meter heen en weer bij windkracht tien.” Jeroen Kuiper en Sanne van Trierum hebben een ontbijtje meegenomen. Ze genieten er van op een bankje met uitzicht op de Lange Jaap. „Dinsdagavond waren we hier ook al”, zegt Jeroen. „We zijn allebei Jutters, dan is de Lange Jaap toch speciaal voor je. Vandaar dat we nu even wilden zien of het gelukt is met die hekken.”

.....
'**Waarom inspecties uitgesteld?**'

Huisduinen **Ook onder raadsleden is er beroering ontstaan over de problemen met de Lange Jaap.**

In ieder geval de fracties van VVD en Behoorlijk Bestuur vragen opheldering van burgemeester en wethouders. 'Wat gaat u doen om de vuurtoren voor onze gemeente te behouden?' Wil Behoorlijk Bestuur weten van burgemeester en wethouders. 'Hoe kan het dat Rijkswaterstaat zo laks is geweest?' Is een vraag van de VVD-fractie. Het CDA in Den Helder schakelt de collega's in de Tweede Kamer in, meldt Harmen Krul. 'Rijkswaterstaat, en dus het ministerie van Infrastructuur en waterstaat, is verantwoordelijk. Die kunnen alleen in het parlement verantwoordelijk worden gehouden'

De humor ligt op straat: toren die omligt of lege polder

Stel nou dat de Lange Jaap omvalt en weg wordt gehaald. Hoe ziet de Huisduiner Polder er dan uit?

Huisduinen □
Nou zo dus. Kijk maar naar bijgaande foto van Peter van Aalst. Even photoshopen en weg is 'onze Jaap'. Wat achter blijft is een kale boel, je moet er niet aan denken. Ook in dit soort situaties ligt de humor op straat. En dus

worden er in Huisduinen en op social media als Facebook volop grappen gemaakt. Rijdt er een oude man door het dorp, ziet hij Cees Schoemaker lopen en draait het raampje open. „Hoe laat gaat het beginnen Cees?” Schoemaker aarzelt niet. „Ik ga nu effe wat spullen halen, om kwart over elf gaat-ie kiepen die toren.” Vrolijk lachsalvo over straat. Erik Houweling weet ook wel raad met photoshop.

Hij is beheerder van de populaire Facebookpagina 'Je bent echt Jutter als...' en plaatst een foto waarin de Lange Jaap helemaal plat ligt, tegen de zeedijk aan. Geintje uiteraard, want als rasechte Jutter moet ook Houweling er niet aan denken dat er echt iets met de vuurtoren gebeurt. Anderen maken een montage waarin de Lange Jaap spectaculair ontploft. Met wel de eindtekst: Red Lange Jaap. In het nieuwe dorpsplein van Huisduinen is de vuurtoren mooi in de bestrating te zien. Een stratenmaker loopt er overheen, hij moet even in het dorps huis zijn. In het voorbijgaan tegen Jan Dop van Huisduiner

Ondersteuning...

FOTO MINK DIJKHUIZEN

Belang: „Die moet ik er straks maar uithakken zeker?” Mink Dijkhuizen biedt zich aan als steunpilaar: „Deze foto heb ik in 2008 al gemaakt.”

De Lange Jaap ligt helemaal plat.

FOTOBEWERKING ERIK HOUWELING

Scheuren in wanden vuurtoren Lange Jaap. Groot gebied rondom toren afgesloten, ook de doorgaande weg

Vuurtoren De Lange Jaap, in de wanden van de toren zijn scheuren gevonden. © Archiefphoto RedMouse

Van onze verslaggevers
Dinsdag 21 september 2021
om 20:15

DEN HELDER
De gemeente Den Helder heeft een gebied rondom vuurtoren Lange Jaap afgezet, omdat in de wanden van de vuurtoren scheuren zijn gevonden.

Als reactie hierop is ook de doorgaande weg onder de zeedijk langs (het Schapendijkje) afgesloten voor alle verkeer.

Rijkswaterstaat meldt dat tijdens onderhoud aan de vuurtoren vorige week scheuren in de wand van de gietijzeren toren zijn geconstateerd. Vervolgens is een ingenieursbureau ingeschakeld dat op grond van de bevindingen dinsdag heeft geadviseerd uit veiligheidsoverwegingen een gebied van zeventig meter om de toren af te sluiten, aldus woordvoerder Casper van Meurs van Rijkswaterstaat. Dit advies is door de gemeente Den Helder opgevolgd. De Zeeweg is dinsdagmiddag per direct afgesloten.

De komende tijd moet duidelijk worden in hoeverre de structuur van de toren is aangetast. „De exacte risico's weet je van tevoren nooit. We weten bijvoorbeeld niet wat er gebeurt als het heel hard gaat waaien”, aldus Van Meurs.

De ontdekking van scheuren in de toren heeft Rijkswaterstaat 'verrast'. „We wisten van scheurvorming in de vloeren van de toren, daar is in het verleden wat aan gedaan. Maar scheuren in de wanden zijn door ons niet eerder vastgesteld.” De scheuren kwamen aan het

licht door een lekkage in de toren. Voegen in de gietijzeren platen 'lieten vocht door', aldus Van Meurs die nog niet kon aangeven hoe groot de scheuren zijn.

Al met al 'heeft de veiligheid rond de Lange Jaap nu de prioriteit', aldus Rijkswaterstaat. 'Er wordt gekeken welke oplossing mogelijk is om de structuur van de toren veilig te stellen. Rijkswaterstaat staat in nauw overleg met de betrokken partijen in de regio en de omliggende perceeleigenaren zijn geïnformeerd.'

Burgemeester Jan de Boer van Den Helder laat via een voorlichter weten dat hij snapt dat inwoners van Den Helder het nieuws als schokkend kunnen ervaren. „De burgemeester weet dat de Lange Jaap een icoon is. De toren is een baken van licht en vertrouwen, een figuur die over ons waakt en het is ook een nationale bekendheid.”

Op de vraag of Den Helder moet vrezen voor het verdwijnen van de Lange Jaap antwoordt de voorlichter: „Laten we daar geen uitspraken over doen, daar is het veel te vroeg voor. Rijkswaterstaat doet het goed, laten we daarin vertrouwen hebben.”

.....

Kan de Lange Jaap instorten door de scheuren die er in zitten? Dat staat nog niet vast. Maar het is wel 'alarmfase 1': niemand meer in de buurt

Een groep jongeren uit de Visbuurt komt even kijken. „Je hoopt 't niet, maar als-ie valt wil je er wel bij zijn natuurlijk.

”© Foto RedMouse

Van onze verslaggevers
Dinsdag 21 september 2021 om 22:28

DEN HELDER

Kan vuurtoren Lange Jaap instorten? Dat moet nog blijken, maar Rijkswaterstaat neemt geen risico nu blijkt dat er scheuren in de wanden van de toren zitten. Een gebied rondom de vuurtoren is afgesloten, inclusief de doorgaande weg.

Dinsdagavond, tegen negen uur. De Lange Jaap strooit onverstoord zijn lichtstralen over de zee en over de Huisduiner Polder.

Maar de toren baadt nu zelf ook in een zee van licht.

Met grote vrachtwagens worden hekken aangevoerd, om het terrein rond de toren af te sluiten. Het Schapendijkje, de weg van Den Helder naar Huisduinen is al afgesloten voor alle verkeer.

Instortingsgevaar?

Vrachtwagens vol met hekken arriveren bij de vuurtoren. Het gebied rondom de toren wordt afgezet. © Foto RedMouse

Alarmfase 1, nadat bij onderhoud aan de Lange Jaap scheuren in de wanden van de gietijzeren toren zijn gevonden. Is er accuut instortingsgevaar?

Dat staat nog lang niet vast, meldt woordvoerder Casper van Meurs van Rijkswaterstaat.

De komende tijd moet volgens hem duidelijk worden in hoeverre de structuur van de toren is aangetast. „De exacte risico's weet je van tevoren nooit. We weten bijvoorbeeld niet wat er gebeurt als het heel hard gaat waaien”, aldus Van Meurs.

Verrast

De ontdekking van scheuren in de toren heeft Rijkswaterstaat 'verrast'. „We wisten van scheurvorming in de vloeren van de toren, daar is in het verleden wat aan gedaan. Maar scheuren in de wanden zijn door ons niet eerder vastgesteld.” De scheuren kwamen aan het licht door een lekkage in de toren. Voegen in de gietijzeren platen 'lieten vocht door', aldus Van Meurs die nog niet kan aangeven hoe groot de scheuren zijn.

Wandelaars

De hekken worden uitgeladen. © Foto RedMouse

In een brief aan de Tweede Kamer spreekt minister Barbara Visser van Infrastructuur en Waterstaat van 'grotere scheuren dan eerder bekend was'. 'De conclusie is dat er op dit moment niet ingestaan kan worden voor de constructieve veiligheid van de toren. Het risico op omvallen, zeker in combinatie met verwachte wind is dusdanig dat de omgeving veilig moet worden gesteld', aldus de bewindsvrouw.

Afgesloten

In overleg met de gemeente kiest Rijkswaterstaat daarom voor het zekere voor het onzekere: een gebied van zeventig meter rondom de vuurtoren wordt afgesloten. En dat geldt ook voor wandelaars, merkt een jongeman die de afzetting aan de kant van Huisduinen wil passeren.

Hij heeft pech: er staat net twee marechaussees bij de hekken. En die melden dat de afsluiting ook geldt voor mensen die te voet het Schapendijkje over willen. Een man op de fiets wordt ook tegengehouden. Hij draait subiet om. „Ik heb m'n helm niet bij me. En ik hoop dat-ie blijft staan, daar fiets ik graag een stukje voor om.”

Circustent

Vrachtwagens vol met hekken worden aangevoerd. © Foto RedMouse

Joke Dorst uit Nieuw Den Helder zit het niet mee. Ze wil met haar vriendin Mojdah naar de toren als de mannen in fel oranje jassen van Rijkswaterstaat arriveren. „Zij komt uit Iran”, wijst Dorst naar haar vriendin. „Ik wilde haar wat moois mee laten

maken. Met je rug tegen de vuurtoren zitten. Als je dan omhoog kijkt is het net alsof je in een circustent zit.”

Helaas, dat zal even moeten wachten. Snappen de vrouwen wel. Bovenop de zeedijk sta je in ieder geval veilig, heeft een clubje vrienden bedacht. Ze komen vanuit de Visbuurt gefietst. Toch even kijken hoe het er voor staat bij 'hun' vuurtoren. „Je hoopt het niet, maar als-ie omvalt wil je er wel bij zijn natuurlijk”, roept een van de jongens. Gelach vanuit de groep. „Sensatiezoekers, dat zijn we.”

Stutten

Hoe het verder gaat met de toren? Stutten wordt overwogen, maakt minister Barbara Visser van Infrastructuur duidelijk in haar brief aan de Tweede Kamer. 'Er zullen verdere onderzoeken

plaatsvinden om te berekenen wat de scheuren betekenen voor de constructie. Ook wordt onderzocht welke opties er zijn om de toren te stutten.' De systemen in de vuurtoren, waaronder een walradar voor de scheepvaart, werken gewoon.

.....

Wanneer de Helderse vuurtoren wordt opgeknapt is nog niet bekend. Rijkswaterstaat wil eerst weten hoe de Lange Jaap er van buiten aan toe is

Vuurtoren De Lange Jaap. © Foto George Stoekenbroek

Delano Weltevreden
Dinsdag 11 augustus 2020 om 10:30

DEN HELDER
Rijkswaterstaat laat onderzoeken wat de staat is van de verflaag op vuurtoren Lange Jaap. Ook wordt onderzocht of er asbest in de voegen zit.

Dat zegt woordvoerder Casper van Meurs van RWS. Met het onderzoek brengt RWS in kaart wat er allemaal nodig is voor de langverwachte opknopbeurt van de vuurtoren.

Waaien

De inspectie stond al enige tijd op de agenda en is enkele malen uitgesteld. „Als je daar met een hoogwerker aan de slag gaat, moet het niet te hard waaien”, legt Van Meurs uit.

Rijkswaterstaat houdt er rekening mee dat het gifhoudende chroom 6 in de verflaag zit, maar het onderzoek is daar niet specifiek op gericht, zegt de woordvoerder. „Het is een standaardonderzoek. In verband met het geplande onderhoud willen wij weten in welke staat de constructie verkeert. Dat geldt ook voor de eventuele aanwezigheid van asbest in de voegen tussen de stalen platen.”

Gietijzer

De Lange Jaap heet officieel Vuurtoren Kijkduin en is ruim 55 meter hoog. Het is de hoogste gietijzeren vuurtoren van Europa. De bouw is begonnen in 1877.

Het jaar daarop kon het licht worden ontstoken. In 1988 kreeg de Lange Jaap de status van Rijksmonument. Tien jaar later werd de vuurtoren voor het publiek gesloten vanwege scheuren in de gietijzeren plateaus tussen de diverse delen van de trappen die naar boven leiden.

Opdracht

Woordvoerder Van Meurs zegt dat het onderzoeksresultaat wordt afgewacht. Mede op basis daarvan wordt de opdracht aanbesteed. Daarna kan een datum worden geprikt voor de onderhoudsklus.

(Tekst gaat door onder de foto)

© Foto George Stoekenbroek

Jan Roelofsen van Huisduiner Belang hoopt dat ook de binnenkant van de vuurtoren wordt aangepakt zodat de Lange Jaap weer beperkt toegankelijk is. De woordvoerder van RWS vertelt dat Rijkswaterstaat alleen gaat over het onderhoud van het Rijksmonument. Met openstellingen voor het publiek houdt RWS zich niet bezig. Of ook de binnenkant wordt opgeknapt, weet hij nog niet.

.....

Hoe erg is de Lange Jaap er nou echt aan toe? Huisduiner Belang wil het weten. Dat inspectierapport moet op tafel komen

De afzetting van het Schapendijkje wordt woensdag verstevigd. Verderop staan hoge hekken op de weg en zelfs de zeedijk is afgezet met een afrastering. © Foto RedMouse

Marten Visser

Gisteren om 06:42

HUISDUINEN

Hoe erg is de Lange Jaap er aan toe? Het bestuur van Huisduiner Belang wil het weten. De vereniging wil inzage in het onderhouds- en inspectierapport van de toren.

Hoe nu verder? Die vraag komt woensdagavond al snel op tafel tijdens een informele bijeenkomst van het bestuur in het dorps huis van Huisduinen.

De rust is weergekeerd in het kustdorp. Voorzitter Jan Dop en secretaris Jan Roelofsen hebben zich de hele dag, als ware ambassadeurs van de Lange Jaap, de blaren op de tong gepraat.

Televisiezenders

Camerateams, radiomakers, schrijvend journalisten: iedereen die dat wilde hebben ze het verhaal verteld van een karakteristiek kustdorp, dat niet zonder zijn vuurtoren kan. Ze zijn 's avonds op allerlei televisiezenders voorbij gekomen.

Lees ook: [Scheuren in wanden vuurtoren Lange Jaap. Groot gebied rondom toren afgesloten, ook de doorgaande weg](#)

Nu zijn de camerateams weer vertrokken. En komt de vraag op: hoe nu verder? Vooral de druk op de ketel houden, is de conclusie. Aandacht blijven vragen voor de zaak.

Rapport

Ook op de zeedijk is woensdagmiddag een afrastering geplaatst. © Foto ANP/Robin van Lonkhuijsen

Bijvoorbeeld door eerst maar eens zelf te kijken naar het rapport dat is opgemaakt van de scheuren in de muur van de vuurtoren. Desnoods door een beroep te doen op de Wet Openbaarheid

van Bestuur, stelt voorzitter Dop. Ze kunnen er in Huisduinen met hun verstand niet bij dat het zover is gekomen.

Lees ook: [Manegehouder pal naast vuurtoren Lange Jaap: 'Dat ding staat er al jaren en nu gaat 'ie omvallen? Dat is een ramp'](#)

Dop heeft 's middags nog even bij de vuurtoren gekeken. En vastgesteld dat er op de lekkende voegen in de wanden een soort tape is geplakt, om vocht buiten te houden. „Ik heb begrepen dat ze de hele toren er mee willen beplakken”, zegt Roelofsen. „Om zo de winter door te komen.”

Afspraak

Wandelaars passeren vuurtoren Lange Jaap. © Foto ANP/Robin van Lonkhuijsen

Zelf hebben ze ervaring met een monument en het onderhoud daarvan. De vereniging heeft een paar jaar terug het monumentale dorps huis overgenomen van de gemeente. Dop: „Met de afspraak dat we vijf jaar mochten doen over het wegwerken van het door de gemeente veroorzaakte achterstallig onderhoud.”

Elk jaar controle van de monumenteninspecteur, vertelt Dop. „Het hele pand door. Was er weer een stukje van een dakpan af, moest er weer een stukje van de deur geverfd worden. Prima. Maar hoe is het dan mogelijk dat er al twintig jaar niks aan die vuurtoren is gedaan? Dat is nota bene een Rijksmonument. Komt daar dan geen inspecteur?”

Leeftijd

Het Schapendijkje blijft afgesloten, dat betekent omfietsen. © Foto ANP/Robin van Lonkhuijsen

De Huisduiners kijken een beetje raar op van de verklaringen die worden gegeven voor de slechte staat van de toren. Dop: „Dan zou het door de leeftijd komen. Eh, hebben we dat niet zien aankomen dan?” Misschien moeten ze die hoogleraar die op televisie uitlegde dat de overheid een onderhoudsplicht heeft voor de Rijksmonumenten maar eens uitnodigen voor een lezing, oppert Dop.

Chaos

Hij heeft ook burgemeester Jan de Boer voorgesteld om op een soort 'persconferentie' tekst en uitleg te geven. „Nu gaan allerlei partijen vragen stellen in de gemeenteraad, dat geeft chaos. Geef dan als burgemeester maar antwoord op vragen, was mijn gedachte.”

De Boer kiest voor een verklaring op papier. Hij begrijpt de emoties en de zorgen van de inwoners, meldt hij. 'Voor de inwoners van Den Helder is de Lange Jaap als een icoon van veiligheid. Voor vissers die terug varen. Voor marinemensen die thuishouden en de veilige haven in zicht hebben.'

Schokkend

De Lange Jaap is er slecht aan toe, blijkt uit onderzoek. © Foto ANP/Robin van Lonkhuijsen

Volgens burgemeester De Boer wisten ze ook bij de gemeente niet van de scheuren in de wand van de toren. 'Het heeft ons verrast, dit was nog niet eerder bekend. Ik begrijp dat dit nieuws schokkend is voor velen. Dat blijkt ook uit de vele reacties op dit nieuws. Meer onderzoek is nu nodig om te weten wat de gevolgen zijn en wat er nodig is voor het behoud. Dat pakt Rijkswaterstaat verder op met de deskundigheid die dat vereist.'